

Autonomii teritoriale funcționale în Europa

Insulele Åland

Unul dintre cele mai elocvente însemnate exemple ale realizării și funcționării autonomiei teritoriale este cea a Insulelor Åland, aparținând Finlandei, unde trăiește o populație suedeză de circa 24.000 de suflete. Autonomia populației suedeze a insulelor a fost garantată pentru prima oară de Liga Națiunilor. Prin noua Lege a Autogovernării din Åland sistemul ei de instituții și garanții a fost lărgit în continuare în 1951 și în 1993. Este foarte important de menționat că Finlanda nu a considerat autonomia o problemă exclusiv internă, astfel în realizarea acesteia Suedia a putut juca un rol activ.

În cazul Insulelor Åland statul finlandez a transferat o parte însemnată a puterii de decizie organelor teritoriului autonom. Legea (Legea Autogovernării) permite adoptarea legilor proprii în toate cazurile în care organele teritoriului autonom dovedesc un specific care are nevoie de protecție. Legile adoptate de teritoriul autonom sunt contrasemnate de președintele Republicii Finlanda. Această contrasemnare înseamnă validarea (punerea în vigoare) a legii. Competența legislativă a locuitorilor teritoriului autonom cuprinde următoarele: probleme ale administrației publice locale (inclusiv cele legate de poliție, finanțe, protecție socială, sănătate etc.); cultură, știință; circulație și transporturi; industrie și agricultură; poșta și informare publică; exploatarea pădurilor și protecția mediului etc. Pe teritoriul autonom competența legislativă este deținută de

Adunarea Legislativă Regională, iar cea executivă de Guvernul Regional. Conducătorul Regional este reprezentantul personal al Președintelui Republicii Finlanda pe teritoriul autonom.

Legile Republicii Finlanda veghează cu grijă ca nici componenta etnică a Insulelor Åland să nu poată fi modificată sub nici o formă. De exemplu populația cu limba maternă finlandeză se poate stabili pe insulă numai dacă dobândește așa-numita „cetățenie regională”. Însă „cetățenia regională” se poate dobândi numai dacă solicitantul vorbește suedeză și trăiește pe insule fără întrerupere cel puțin cinci ani. Pe Insulele Åland nu are drept de alegător și nu poate ocupa funcție publică cel care nu are cetățenie regională. „Cetățenii regionali” din Åland au drept de preempțiune față de toți cei care nu sunt din Åland, pentru toate imobilele de pe Insulele Åland. Aceasta înseamnă că dacă un ålandez înstrăinează un imobil unui ne-ålandez, oricare locuitor, comună sau consiliul regional din Åland are dreptul de a „recumpăra” acel imobil.

Pe Insulele Åland singura limbă oficială este suedeză. Deși limba oficială a Finlandei este finlandeza, pe insule nu este obligatorie predarea limbii finlandeze. Ba mai mult, fără acordul comunei nici nu se poate preda finlandeza. Subvenționarea școlilor care nu au ca limba de predare suedeză, nu este obligatorie pe insule.

Finlanda ia atât de serios autonomia Insulelor Åland, încât acele contracte internaționale semnate de ea care ar putea

leza drepturile de autonomie trebuie să fie în mod obligatoriu acceptate de „parlamentul” insulelor, deci de Adunarea Legislativă Regională.

Republica Finlandeză asigură și resursele financiare ale teritoriului autonom. În fiecare an 0,45% din bugetul central finlandez le revine Insulelor Åland. În plus toate impozitele și taxele colectate de către organele statului pe insulă le revin în totalitate teritoriului autonom.

Garanțiile autonomiei Insulelor Åland sunt și ele demne de atenție. Cea mai importantă garanție se poate considera aceea regulă că sistemul de instituții al teritoriului autonom nu se poate modifica fără acordul Adunării Legislative Regionale. În plus teritoriul autonom are dreptul din oficiu la un loc în legislativul Finlandei.

Insulele Feroe și Groenlanda

Un alt exemplu important al autonomiei teritoriale funcționale este autonomia Insulelor Feroe și Groenlanda aparținând Regatului Danez. Populația teritoriilor autonome diferă în mod însemnat din punct de vedere etnic de populația majoritară daneză, iar autonomia lor se bazează considerabil pe tradiții.

Deoarece populația băștinașă a Insulelor Feroe și Groenlanda nu a dorit niciodată să se rupă de Danemarca, Regatul Danez recunoaște dreptul la autodeterminare a comunităților populației celor două insule (deci recunoaște comunitatea ca subiect de drept în privința dreptului de autodeterminare).

Statul a transferat o bună parte a puterii sale organelor teritoriilor autonome. Puterea legislativă este exercitată de către Adunarea Generală a teritoriului autonom, iar cea executivă de către Guvernul subordonat Adunării Generale. Țin de competența organelor teritoriilor autonome: problemele locale; rezolvarea relațiilor de drept cu biserica de stat; proiectarea, amenajarea teritoriului, construcțiile; dreptul de concurență, comerțul; circulația; agricultura, pescuitul; piața forței de muncă; asigurările sociale, sănătatea; cultura, educația; mass media; protecția mediului, protecția monumentelor. Organele teritoriilor autonome – spre deosebire de cele ale Insulelor Åland – au și competența de a stabili impozitele.

Grupul Verzilor | Alianța Liberă Europeană
În Parlamentul European

www.greens-efa.org
www.e-f-a.org

Grupul Verzilor | Alianța Liberă Europeană
Sedintă al grupului parlamentar și conferință

Târgu Mureș, 2-4 iulie 2008
Palatul Culturii

Gazda:
Tökés László deputat PE

Urmare din pagina 1

Populația teritoriilor autonome au reprezentanți în legislativul danez. Și Guvernul Danez este reprezentat pe teritoriile autonome de către Prefect, sau „Rigsombudsman”. Dacă în legislativul danez se ia o hotărâre în probleme care privesc minoritățile, este obligatorie consultarea reprezentanților teritoriilor autonome.

Limbile teritoriilor autonome sunt „limbi principale”, dar – spre deosebire de practica de pe Insulele Aland – este obligatorie predarea limbii daneze în școli, respectiv se poate folosi în egală măsură în administrația publică.

Specificul autonomiei acestor două insule este aceea că în 1984 Groenlanda a părăsit Comunitatea Europeană, deoarece nu au putut accepta reglementarea europeană referitoare la pescuit, deoarece aceasta ar fi periclitat existența și dezvoltarea lor. Sursa de venit primordială (ba chiar aproape exclusivă) a acestui popor este pescuitul și prelucrarea peștelui.

Tirolul de Sud

O curiozitate (o trăsătură specifică) a autonomiei teritoriale din Tirolul de Sud este aceea s-a realizat mulțumit în cea mai mare măsură Austriei („țării mame”). „Țara mamă” a intervenit pentru comunitatea sa rămasă minoritară în afara granițelor sale cu intenția de a-i asigura cadru juridic corespunzător, garantat pentru a-și păstra identitatea.

Miniștrii de externe și prim-miniștrii Austriei și Italiei au semnat la 5 septembrie 1946 așa-numitul Tratat Gruber-De Gasperi. Esența acestuia a fost să garanteze minorității de limbă maternă germană care trăia în Tirolul de Sud, teritoriu a ajuns parte a Italiei, exercitarea independentă a puterii legislative și executive în provincia Bozen (Bolzano). Însă aceasta nu s-a dovedit suficient, căci Italia a unit provincia Bozen de limbă germană cu provincia Trentino de limbă italiană. Din cele două provincii au format provincia Trentino-Alto Adige. Și provincia Trentino-Alto Adige a primit autonomie. Astfel proporțiile etnice din cadrul provinciei autonome s-au modificat atât de mult, încât Tratatul Gruber-De Gasperi practic a rămas lipsit de sens.

Austria nu a acceptat situația creată, și s-a adresat repetat Adunării Generale ONU. Până la urmă în 10 noiembrie 1971 legislativul italian a votat Statutul de Autonomie, prin care populația de limbă maternă germană din Tirolul de Sud a primit putere legislativă în cadrul teritoriului autonom pentru toate domeniile mai importante care servesc păstrarea

identității sale. Acestea sunt: organizarea organelor administrației publice locale; stabilirea denumirilor localităților, utilizarea obligatorie a indicatoarelor de localitate bilingve; protecția și păstrarea valorilor artei populare; păstrarea tradițiilor locale, manufactură; funcționarea instituțiilor culturale; funcționarea mass media; proiectarea, gospodărirea comunală, arhitectura; organizarea de piețe și târguri; sistemul de apărare în caz de calamități; mineritul; pescuitul, vânătoarea; agricultura, silvicultura; construcția drumurilor, transporturile, telecomunicațiile; turismul, găzduirea; grădinițele; protecția socială etc.

Teritoriul autonom a primit și așa-numitul „drept legislativ secundar”. Acesta înseamnă că teritoriul autonom deține putere legislativă, dar nu poate depăși limitele stabilite de stat. Dreptul legislativ secundar al teritoriului autonom cuprinde următoarele domenii: poliția locală; învățământul primar, gimnazial și liceal; comerțul; sănătatea; asistența spitalicească etc.

Regiunile au drept de impozitare, dar provinciile nu. Totuși din impozitele colectate în provincii conform reglementărilor statale 9/10 le revin provinciilor. Astfel se asigură instrumentele financiare ale funcționării comunităților autonome.

Limbile germană și italiană pot fi folosite la rang egal în instituții. Învățământul în grădinițe și în școli se desfășoară în limba maternă, exclusiv prin profesori de limbă maternă. Corpurile administrației publice, respectiv diferitele funcții publice sunt alcătuite, respectiv atribuite în funcție de proporția grupurilor de limbă. Nu poate fi funcționar public nimeni dacă nu are examen de limbă. Toți funcționarii publici trebuie să cunoască limbile grupurilor etnice convingătoare, indiferent cărui grup de limbă aparține el însuși.

Competențele puterii de stat transferate teritoriilor autonome sunt exercitate de către parlamentul provincial (Landtag) ales în mod democratic, și de către comitetul adunării provinciale (Landesausschuss). În vârful piramidei executive se află șeful provinciei (Landeshauptmann).

Dacă un grup de limbă consideră că o reglementare legală lezează, respectiv poate leza interesele sale specifice are dreptul să solicite „vot pe baza unor puncte de vedere de limbă maternă” în consiliul regional (în parlament) sau în consiliul provincial (în Landtag). Totodată are dreptul de a se adresa Contenciosului Administrativ din Bolzano.

Provinciile au dreptul să apeleze și la Curtea Constituțională dacă interesele lor sunt lezate de legi centrale.

Comunitățile Autonome Spaniole

Comunitățile Autonome Spaniole (Comunidades Autónomas) sunt exemple specifice ale realizării practice ale autonomiilor în cadrul unui stat dat. Pe o scară calitativă imaginară Comunitățile Autonome Spaniole s-ar putea caracteriza cel mai precis ca însemnând ceva mai mult, decât autonomia din Tirolul de Sud, dar mai puțin, decât statul federal (de exemplu Elveția). Înseamnă mai mult, decât autonomia italiană, deoarece conform Statutului de Autonomie dispun de putere legislativă independentă de statul central, de aceea pe lângă autonomia administrativă (și în unele cazuri economică) dispun și de un fel de autonomie politică. Înseamnă însă mai puțin, decât statul federal, deoarece conform Constituției Spania nu este stat federal: Statul spaniol astfel este un model de organizare „sui generis”, care nu funcționează ca un stat federal, dar înseamnă un fel de „prefederalism”, chiar dacă aceasta nu este prevăzută de Constituție.

Articolul 2 din Constituția spaniolă garantează dreptul la autonomie al fiecărei naționalități și regiuni în cadrul națiunii unitare și indivizibile spaniole. Deci dreptul constituțional la autonomie există, realizarea lui depinde de voința celor care doresc să înființeze comunități autonome în cadrul statului spaniol.

În zilele noastre în Spania există și funcționează 17 Comunități Autonome. Competența diferitelor teritorii (comunități) autonome este diferită. Structura lor este însă asemănătoare: există un parlament (legislativ), un guvern și un președinte. Locuitorii a trei dintre Comunitățile Autonome (a celor trei „comunități istorice”) se autonumesc și naționalități: Catalonia, Țara Bascilor și Galiția. Din punctul de vedere al folosirii limbii materne pe lângă cea castiliană limba maternă a șase comunități autonome este considerată limbă oficială.

Deoarece comunitățile autonome au drepturi destul de diferite, prezentul cadru nu oferă posibilitatea de a le analiza detaliat pe toate cele 17. De aceea vom aminti doar câteva dintre competențele asemănătoare ale celor trei comunități „istorice” (Țara Bascilor, Catalonia și Galiția). Dispun de putere legislativă și executivă în domeniul culturii, al învățământului, al științei, al economiei, al administrației publice locale, al agriculturii și al asistenței sociale. Țara

Continuare în pagina 3

Urmare din pagina 2

Basilor are și competența de organizare a justiției, a poliției, a autorității financiare. Dispune totodată de dreptul de impunere.

Condițiile financiare ale funcționării Comunităților autonome sunt asigurate din resurse proprii, din resurse centrale asigurate de către stat, respectiv din diferite fonduri specifice. Conform opiniei unanime a specialiștilor, unul dintre punctele cele mai vulnerabile ale autonomiilor spaniole este lipsa autonomiei financiare.

Dreptul de control asupra Comunităților Autonome îi revine guvernului spaniol. Guvernul are dreptul de a ataca la Curtea Constituțională normele de drept adoptate la nivel local. Dacă o măsură a Comunității Autonome încalcă Constituția, guvernul se adresează președintelui comunității, și poate solicita anularea situației ilegale.

Autonomia găgăuză

Găgăuzii sunt creștini ortodocși, eventual protestanți baptiști de limbă turcă, asimilați cu timpul de către ruși. Ei s-au refugiat împreună cu un grup mai numeros de bulgari la sfârșitul secolului al XVIII-lea, începutul secolului al XIX-lea din Imperiul Otoman în partea sudică a Basarabiei ruse. Numărul lor la recensământul din 1989 a fost în jur de 200.000. Majoritatea lor a trăit pe teritoriul Republicii Socialiste Sovietice Moldova de atunci. Ei au format 3,5% din totalul populației Moldovei. Cam 40.000 de suflete s-au așezat în zona Odesei. Grupul mai mare, din Moldova, a fost în situație relativ mai bună. Acolo, în Comrat în 1990 s-a înființat prima universitate găgăuză.

Într-un mediu politic deloc ideal în 1989 găgăuzii au proclamat formarea statală numită *Republica Socialistă Sovietică Autonomă Găgăuză în Alianță cu Moldova*. Această formațiune – pe care nu a recunoscut-o nici Moscova, nici Chișinăul – a cuprins circa 300.000 de suflete. Doar jumătate din populație a fost găgăuză. Din păcate s-a ajuns și la conflict armat. Evitarea vărsării și mai mari de sânge în ultimă instanță s-a „datorat” armatei a 14-a ruse, care a devenit deținătorul efectiv al puterii.

După demararea tratatelor Mircea Snegur a ajuns în situație grea, pentru că naționaliștii români (care solicitau unirea Moldovei cu România) nu au vrut nici să audă despre învoială cu găgăuzii. Jocul s-a decis în 1994 când în parlamentul Moldovei independența țării a trecut cu o majoritate de 95%. Independența Țării Găgăuzilor s-a realizat în sfârșit din 1 ianuarie 1996, pe 1831 kmp, cu 171.000 de locuitori. Din populație 78% sunt găgă-

uzi, 5,5% bulgari, 5,4% moldoveni, 5% ruși și 4% ucrainieni.

Autonomia Scoției și Țării Galilor

Marea Britanie este un stat membru decisiv, respectabil al Uniunii Europene. Politica sa minoritară poate influența și politica minoritară a Uniunii Europene, respectiv a statelor membre ale Uniunii Europene. Din acest motiv din enumerarea autonomiilor existente nu poate lipsi cea a Scoției și Țării Galilor, în pofida specificităților evidente.

Populația Scoției a decis la referendumul din 11 septembrie 1997 să aleagă parlament propriu și în viitor să nu fie guvernată din Londra, ci din Edinburgh. În 18 septembrie populația Țării Galilor a votat pentru parlament propriu și pentru a fi guvernată pe viitor din Cardiff.

Din dezbaterile premergătoare referendumului, respectiv din argumentele și contraargumentele făcute publice în timpul campaniei se pot trage o serie de învățăminte, care mai târziu pot influența și aspirațiile altor grupuri etnice. Pe de o parte trebuie precizat că referendumul nu s-a ținut din considerente etnice, ci din cauza avantajelor practice ale principiului subsidiarității. Pe de altă parte conservatorii s-au împotrivit planului, deoarece s-au temut că acesta poate însemna inevitabil începutul destrămării Regatului Unit. Laburiștii au afirmat contrariul, subliniind că neglijarea principiului subsidiarității poate da naștere unor tensiuni care pot duce la conflicte, și până la urmă pot conduce și la dezmembrare. Potrivit formulării lor independența crescută a provinciilor „nu periclitează Regatul Unit, ci asigură viitorul acestuia”. Punctul de vedere al laburiștilor a fost susținut și de aceea că majoritatea populației Scoției și Țării Galilor nici nu s-a gândit la statalitate independentă.

Câteva puncte de bază ale autonomiei Scoției și Țării Galilor:

Potrivit inițiativei votate de popor parlamentul cu 129 de membri din Edinburgh decide despre cheltuirea a 14 miliarde de lire sterline. Întră în competența lui și adoptarea legilor referitoare numai la Scoția, totodată autogovernarea și administrația publică locală, poliția și justiția, circulația rutieră, sănătatea, cultura și, firește, învățământul. Rămâne de competența puterii centrale constituția, apărarea țării, politica externă, sistemul de impozitare, asigurările sociale și economia. Parlamentul scoțian poate să și impoziteze în măsură limitată locuitorii Scoției. Miniștrii scoțieni pot acționa independent și la Uniunea Europeană în probleme legate de țara lor.

Competența parlamentului din Țara Galilor, planificat să aibă 60 de membri, este mult mai modestă. Nu poate adopta legi, și nu poate stabili impozite, îi revine doar implementarea, executarea acestora. În orice caz va fi mai mult, decât un for potrivit pentru a rosti cuvântări frumoase, va controla cheltuirea banilor publici alocați provinciei – momentan 7 miliarde de lire sterline.

Autonomia insulei Corsica

Autonomia insulei Corsica se apostrofează și ca exemplul negativ al autonomiei teritoriale. Gyula Fábíán și Patrícia Ötvös o evocă ca exemplu al regionalismului minoritar. Regiunea este un teritoriu pe care un anumit grup etnic ar dori să realizeze un obiectiv concret, prin mobilizarea corespunzătoare a resurselor – uname și economice – locale. Cele mai mari lipsuri ale autonomiei insulei Corsica sunt aceea că statul francez nu recunoaște identitatea corsicană, respectiv limba corsicană ca limbă independentă. Regiunea a fost înființată pe baza voinței centrale, de aceea practic se poate și desființa oricând prin voință centrală. Competențele sale sunt extrem de dependente de centru, de aceea sunt incerte și se schimbă, se modifică tot timpul.

Insula Corsica a primit pentru prima oară statut special în 1982, în cadrul unui preces de descentralizare, autogovernare locală generală. Din regiune cu competențe specifice în 1991 a devenit comunitate cu statut de drept unic. De atunci „puterea locală” este exercitată de Adunarea Corsicană formată din 51 de membri, aleasă în mod democratic. Adunarea Corsicană își alege din rândurile sale Președintele, apoi pe liste electorale votează pentru Consiliul Executiv. Consiliul Executiv este format din șase membri și un președinte.

Insula Corsica are competențe speciale în domeniul învățământului; al culturii; al protecției mediului; al urbanismului; al agriculturii; al mass mediei; al transporturilor și al circulației; al dezvoltării economiei.

Autogovernarea teritoriilor ligvistice federative din Belgia

În structura autonomiilor belgiene se manifestă trei principii de bază: regiunile sunt autonome; regiunile participă în luarea deciziilor federale; sunt obligate să respecte principiul colaborării. Autonomiile au fost înființate pe baza dreptului intern, atât autonomia teritorială, cât și autonomia personală. Începutul autonomiei teritoriale a fost aceea că după modificarea în 1962 a Constituției, între

Continuare în pagina 4

Urmare din pagina 4

cele nouă provincii s-au stabilit hotare lingvistice. Următorul pas: limba teritoriului lingvistic s-a impus ca obligatorie pe teritoriul monolingv. Astfel s-a realizat efectiv granița lingvistică între teritoriile de limbă franceză și olandeză. Situația este aceeași și în cazul comunității germane.

Un exemplu al autonomiei personale este aceea că grupului de limbă flamandă al Camerei Deputaților, respectiv al Senatului nu aparțin numai cei aleși în regiunea de limbă flamandă, ci și demnitarii care au depus jurământul în limba flamandă, precum și deputații și senatorii de limbă maternă flamandă aleși în circumscripția din Bruxelles. Totodată un cetățean trebuie să solicite personal aderearea la o autonomie, dacă nu locuiește pe teritoriul regiunii autonome, dar se consideră aparținător acelei comunități lingvistice.

Consiliile comunităților franceză și flamandă în sfera proprie de competență reglementează prin decrete-lege problemele culturale, de învățământ, cu următoarele excepții: stabilirea vârstei minime și maxime de școlarizare; condițiile minime necesare eliberării diplomelor; sistemul de pensii; totodată reglementează cooperarea dintre comunități și cea internațională, inclusiv încheierea contractelor internaționale în temele conform punctelor 1 și 2. Totodată în sfera lor de competență reglementează prin ordonanțe problemele nominalizabile la fel ca și cooperarea dintre comunități și cea internațională în aceste probleme, inclusiv încheierea contractelor internaționale; cu excluderea legislativului federal utilizarea limbii în următoarele domenii: probleme administrative; în învățământul din instituțiile înființate, subvenționate sau recunoscute de puterea publică; în privința relațiilor sociale dintre angajatori și salariații lor, precum și a reglementărilor și documentelor prevăzute pentru întreprinderi prin legi sau ordonanțe. Conform Constituției comunitatea de limbă germană reglementează prin ordonanțe: problemele culturale, problemele nominalizabile; învățământul, cooperarea dintre comunități, precum și cooperarea internațională, inclusiv încheierea contractelor internaționale. Aceste ordonanțe au putere de lege în regiunea de limbă germană.

Totodată Constituția Belgiei conține un sistem complicat al frânelor și echilibrului, prin care un asemenea stat federal poate funcționa. Baza sistemului este paritatea care se manifestă în Parlamentul Federal. S-a creat legea federală cu majoritate specifică, al cărui scop este

acela ca legea fundamentală să nu poată fi modificată împotriva voinței reprezentanților celeilalte limbi. Este semnificativă și așa-numita „Procedură a clopoțelului de alarmă”, care împiedică intrarea în vigoare a unei norme de drept parlamentar care lezează interesele unei regiuni sau alta. Mecanismul acestuia: grupul lingvistic înaintază Parlamentului Federal inițiativa și motivarea acesteia. Ca urmare se suspendă procedura parlamentară a normei de drept reclamate, și în cel mult 30 de zile Consiliul de Miniștri se pronunță în legătură cu cazul. Motivul și beneficiul practic al „clopoțelului de alarmă” este acela că pe baza principiului parității și componența Consiliului de Miniștri este de distribuție egală, deci vor face totul pentru consens, pentru soluționarea problemei. Situația financiară a regiunilor autonome a fost rezolvată exemplar, în așa fel încât s-a păstrat o amunită subvenție de stat, dar s-a crescut și responsabilitatea financiară a regiunilor.

În fine, pentru că teritoriul locuit în majoritate de comunitatea germană este atât de mică, încât nu se prea poate numi regiune, au introdus conceptul de teritoriu lingvistic. Teritoriul lingvistic german este de 854 kmp – 3% din teritoriul țării –, și este compus din cele nouă sectoare ale Provinciei Liège. Cei 70.000 de germani care trăiesc aici dau doar 1% din populația belgiei. În 1993, după proclamarea Statului Federal, teritoriul lingvistic a dobândit toate acele competențe care garantează exercitarea dreptului de autonomie pe care le-au primit și celelalte regiuni autonome. Parlamentul regional, Consiliul Comunitar German, este monocameral, legislativ, compus din 25 de deputați, ai căror sarcină este alegerea Guvernului comunitar, dezbateră și reglementarea problemelor culturale, sociale, de învățământ și de altă natură. Sediul Guvernului este Eupen. Comunitatea germană și autoguvernarea sa este protejată, dar totodată și legată de obligația de cooperare. Teritoriul lingvistic autonom german poate stabili relații externe, dacă acestea sunt ratificate și de celelalte Consilii. Același lucru este valabil și invers.

Elveția, modelul federației poliethnice

Chiar și de specialiști Elveția este rar amintită ca și model al protecției minorităților. Nu pentru că nu ar merita, ci poate pentru că a intrat atât de adânc în conștiința politică națională și internațională, încât se consideră de la sine înțeles. Democrația, federalismul, protecția minorităților sunt concepte care de-a lungul timpului s-au contopit cu numele

Elveției (ba chiar cu existența statalității sale). Elveția este de neconceput fără federalism. Iar funcția de bază a federației este protecția minorităților lingvistice, religioase și culturale. Democrația federalistică a Elveției este un sistem al delimitărilor și autodelimitărilor: dreptul întregului este limitat de autonomia părților, iar dreptul majorității este limitat de dreptul minorității; totul este doar o unitate în multitudine, multilateralitate.

Soluționarea problemelor minorităților se realizează pe baza „identității elvețiene” sau „națiunii elvețiene” ca națiune politică (și nu culturală).

Bibliografie: Dr. Csapó I. József: *Autonómiák és autonómiaörökvések*; Gerencsér Balázs–Juhász Albin: *A kisebbségi autonómia*; Dr. Kreczinger István: *Nemzeti kisebbségek jogi helyzete Európában*.

Grupul Alianța Liberă Europeană

Alianța Liberă Europeană (EFA – European Free Alliance) întrunește în rândurile sale treizeci și trei de partide din treizece țări membre al Uniunii Europene, partide naționale, regionale și autonomiste cu concepții progresiste. Își desfășoară activitatea la nivel european, de stat și regional, având în componență două sute de deputați aleși. Partidele membre ale Alianței Libere Europene luptă prin mijloace constituționale și pașnice pentru dreptul la autodeterminare ale regiunilor și națiunilor apatride din Europa. Obiectivele EFA se pot rezuma după cum urmează: democrație pentru regiunile istorico-geografice și națiunile apatride ale Europei; recunoașterea și respectarea drepturilor minorităților; protejarea multilingvismului și a multiculturalității; eliminarea rasismului și a xenofobiei; afirmarea principiului solidarității între popoare, limbi și culturi; instaurarea dreptății sociale și a politicii progresiste; o dezvoltare mentenabilă și protecția mediului înconjurător; rezolvarea pe cale pașnică a conflictele și încetarea tuturor conflictelor armate. Deputații Alianței în Parlamentul European au reușit ca națiunile apatride din Europa să se bucure de o atenție mai mare. Patronează cu succes euro-regiunile defavorizate ori de câte ori UE decide asupra felului în care se cheltuiesc fondurile structurale. Au obținut succese remarcabile și în demascarea la nivel internațional ai încălcării drepturilor omului precum și în apărarea libertăților civile.

Alianța Liberă Europeană a fost fondată în 1981 și a fost înregistrată ca partid politic European în martie 2004 Barcelona. Președintele Partidului Politic EFA este doamna Nelly Maes, fost membru flamand în PE. Deputații Alianței Libere Europene împreună cu cei ai Partidului Verzilor formează grup comun în Parlamentul European.